

THỰC HÀNH TIẾNG VIỆT

I. TRI THỨC TIẾNG VIỆT

1. Đặc điểm của trạng ngữ

a) Ví dụ:

Hồi đó, có một nước láng giềng lắm le muốn chiếm bờ cõi nước ta. Để dò xét xem bên này có nhân tài hay không, họ sai sứ đưa sang một cái vỏ con ốc vặn rất dài, rộng hai đầu, đổ làm sao xâu một sợi chỉ mảnh xuyên qua đường ruột ốc.

(Em bé thông minh)

Phân tích: Đoạn trích có hai câu:

“Hồi đó, có một nước láng giềng lắm le muốn chiếm bờ cõi nước ta.”

=> Câu có thành phần phụ “**Hồi đó**” xác định thời gian, bổ sung làm rõ nghĩa cho sự việc có nước láng giềng mưu đồ xâm chiếm đất nước ta.

*“**Để dò xét xem bên này có nhân tài hay không**, họ sai sứ đưa sang một cái vỏ con ốc vặn rất dài, rộng hai đầu, đổ làm sao xâu một sợi chỉ mảnh xuyên qua đường ruột ốc.”*

=> Câu có thành phần phụ “**Để dò xét xem bên này có nhân tài hay không**” xác định mục đích của sự việc nước láng giềng cử sứ giả mang câu đố sang nước ta.

=>Thành phần phụ trạng ngữ.

b) Nhận xét

- Trạng ngữ là thành phần phụ của câu, giúp xác định thời gian, nơi chốn, nguyên nhân, mục đích,... của sự việc nêu trong câu.

- Trạng ngữ được phân chia thành nhiều loại dựa trên ý nghĩa bổ sung của nó đối với thành phần chính như trạng ngữ chỉ thời gian, trạng ngữ chỉ không gian, trạng ngữ chỉ nguyên nhân, trạng ngữ chỉ mục đích, trạng ngữ chỉ phương tiện, trạng ngữ chỉ cách thức.

2. Chức năng của trạng ngữ

a) Ví dụ

“Hồi đó, có một nước láng giềng lắm le muốn chiếm bờ cõi nước ta.”

(Em bé thông minh)

=>Chức năng bổ sung ý nghĩa thời gian cho sự việc một nước láng giềng lắm le muốn chiếm bờ cõi nước ta.

“ Thế nước rất nguy, người người hoảng hốt. Vừa lúc đó, sứ giả đem ngựa sắt, roi sắt, áo giáp sắt”.

(Thánh Gióng)

=>Chức năng liên kết các câu trong một đoạn, làm cho đoạn văn được liên mạch.

b) Nhận xét

Trạng ngữ có chức năng:

- Bổ sung ý nghĩa cho sự việc trong câu.
- Liên kết các câu trong một đoạn, các đoạn trong một văn bản.

II. THỰC HÀNH TIẾNG VIỆT

1. Trạng ngữ và tác dụng của chúng là:

a. TN chỉ thời gian: ngày cưới

TN chỉ nơi chốn: trong nhà Sọ Dừa

b. TN chỉ thời gian: đúng lúc rước dâu

c. TN chỉ thời gian: Lập tức

d. TN chỉ thời gian: Sau khi nghe sứ thần trình bày mục đích cuộc đi sứ

2. Tác dụng liên kết câu của trạng ngữ trong hai đoạn văn sau là:

a. Các trạng ngữ trong đoạn văn đứng đầu các câu: *năm ấy, chẳng bao lâu, khi chia tay* giúp xác định điều kiện diễn ra sự việc nêu trong câu, góp phần làm cho nội dung của câu được đầy đủ, chính xác.

b. Các trạng ngữ chỉ thời gian, mục đích đứng đầu hoặc cuối các câu: *từ ngày cô em út lấy được chồng trạng nguyên, để thay em làm bà trạng, nhân quan trạng đi sứ vắng* góp phần nối kết các câu, các đoạn văn với nhau, làm cho đoạn văn mạch lạc.

3. Cho đoạn văn:

“ Một hôm, cô út vừa mang com đến...đều giấu đem cho chàng”

(trích *Sọ Dừa*)

a) Các từ láy là: véo von, rón rén.

b) Tác dụng của việc sử dụng từ láy là miêu tả âm thanh (véo von) và gợi hình ảnh (rón rén) giúp cho đoạn văn thêm sinh động, hấp dẫn.

4. Cho đoạn văn :

“ Viên quan sung sướng...sứ giả nước láng giềng.”

(trích *Em bé thông minh*)

a) Thành ngữ là: mở cò trong bụng.

b) Ý nghĩa của “ mở cờ trong bụng”: niềm vui sướng, hân hoan, hạnh phúc.

III. BÀI TẬP Củng Cố

A- PHẦN TRẮC NGHIỆM

1. Trạng ngữ có đặc điểm gì?

- a) Là thành phần phụ của câu
- b) Xác định các ý nghĩa về thời gian, nơi chốn,...
- c) Có nhiều loại trạng ngữ.
- d) Tất cả a, b, c đều đúng.

2. Trạng ngữ có chức năng gì?

- a) Liên kết các câu
- b) Liên kết các đoạn.
- c) Bổ sung ý nghĩa cho sự việc
- d) Bổ sung ý nghĩa cho sự việc trong câu, liên kết các câu trong một đoạn, các đoạn trong một văn bản.

3. Trạng ngữ có đặc điểm gì hình thức?

- a) Thường đứng ở đầu câu.
- b) Hay sử dụng dấu phẩy khi viết để ngăn cách với các thành phần chính.
- c) Có thể đứng ở đầu câu, giữa câu, cuối câu.
- d) Đáp án b, c đúng.

4. Trạng ngữ (được in đậm) trong đoạn trích “ Sau khi đuổi sạch quân Minh ra khỏi bờ cõi, lên làm vua được khoảng một năm, một hôm Lê Lợi cưỡi thuyền rồng dạo quanh hồ Tả Vọng trước kinh thành. Nhân dịp đó, Long Quân sai Rùa Vàng lên đòi lại thanh gươm thần.” có chức năng gì?

- a) Bổ sung ý nghĩa về thời gian cho câu văn.
- b) Liên kết giữa các câu trong đoạn văn.
- c) Liên kết giữa các đoạn văn.
- d) Cả 3 đáp án đều đúng.

B- PHẦN TỰ LUẬN

1. Xác định và phân loại trạng ngữ trong các câu sau:

- a) Một hôm, trời nắng to, người vợ vào rừng hái củi cho chủ, khát nước quá mà không tìm thấy suối.

(Sọ Dừa)

b) Đến hoàng cung, con bảo cha đứng đợi ở ngoài, còn mình thì nhè lúc mấy tên lính canh vô ý, lén vào sân rồng khóc um lên.

(Em bé thông minh)

c) Với những nét đặc sắc của mình, hội thổi cơm thi Đồng Văn đã góp phần giữ gìn và phát huy những nét đẹp cổ truyền trong sinh hoạt văn hóa hiện đại ngày nay.

(Hội thổi cơm thi ở Đồng Văn)

2. Xác định và nêu tác dụng các từ láy và các từ ghép được sử dụng trong đoạn trích sau:

“ Nghe con giục, bà mẹ đến hỏi phú ông. Phú ông ngần ngại. Cả đàn bò giao cho thằng bé không ra người không ra ngợm ấy, chần dốt làm sao?”

(Sọ Dừa)

3. Tìm và nêu ý nghĩa thành ngữ được sử dụng trong câu văn sau:

“ Cô đem lòng yêu, có của ngon vật lạ đều giấu đem cho chàng”.

(Sọ Dừa)

4. Viết một đoạn văn khoảng 150- 200 chữ trình bày cảm nghĩ của em về một truyện cổ tích mà em yêu thích, trong đó có sử dụng ba trạng ngữ.

